

KONSONANTFORBINDELSER

Denne gang: Lærerveiledning

Les ordene:

Elevene leser ordene flere ganger for å bli kjent med dem. De kan lese dem stille, høyt, to og to for hverandre, i korlesing, etc.

Mål:

Lese og gjenkjenne ordene. Noen av ordene vil kanskje være ukjente for enkelte elever, men det er en fin anledning til å utvide ordforrådet til elevene, og snakke om innholdet i ordene.

Ring rundt kkv-ordene:

Elevene leter etter ord med konsonantforbindelsene og setter ring rundt disse.

Mål:

Gjenkjenne konsonantforbindelsen, og bli bevisst på rekkefølgen på både bokstavene og lydene. Elevene skal også bli bevisst på, og kunne se forskjell på konsonantforbindelsen og ord som har de samme bokstavene (lydene), men i en annen rekkefølge.

Elevene teller så opp antall ord med hvert av ordene, og skriver antallet under.

Fargelegg:

Elevene skal fargelegge inni bokstavene.

Mål:

Elevene bruker her tid på å fargelegge formen på bokstavene og ordet, og kan i dette arbeidet bli mer bevisst på hvordan ordet ser ut og skrives. For de mer visuelle og kreative elevene kan dette være en annen vei inn til å se og lære seg rekkefølgen på bokstaven og formen på ordene.

Hva mangler?

Elevene skal finne ut hvilken bokstav i ordet som mangler, og skrive rett bokstav inn på rett plass.

Mål:

Elevene skal bli bevisst på hvordan ordet skrives og hvilken rekkefølge bokstavene har i ordet. De får da trening i både å gjenkjenne bokstavene i ordet og å gjengi det riktig.

Tegn ordet:

Elevene skal tegne tingen som ordet representerer eller noe som assosieres med ordet. Det kan her være nyttig at lærer snakker med elevene om ordene, og prøver å finne eksempler, og/eller lar elevene prøve å forklare ordene med sine egne ord.

Mål:

Elevene skal koble ordet til det det representerer og tegne dette, for å hjelpe til med utvikling av ordforråd og begreper.

Lydér ordet:

Elevene lyder ordet, både alene, høyt, og for hverandre 2 og 2 eller i gruppe, eller sammen som klasse.

Bruk gjerne læringsvenn:

A til B: «Lydér ordet spade». B sier: «/s/ -/p/-/a/-/d/-/e/». Når A har spurt alle ordene, eller etter en viss tid, bytter de, og B gjør det samme til A.

Mål:

Elevene skal få trening på å lydere ordene, for å bli bevisst på lydene i ordene og for å kjenne på rekkefølgen av lyden. Ved å si lydene høyt til hverandre (læringsvenner), vil det være lettere å høre og legge merke til rekkefølgen på lydene, og å bli bevisst på dem.

Skriv inn ordet: (silhuett)

Elevene skriver bokstavene i ordene inn i silhuettformene til ordene. Vær nøye med å plassere hver bokstav inn i sin rute.

Mål:

Eleven skal bli bevisst på formen på ordene, som vil hjelpe til å støtte den ortografiske avkodingen av ordet. Samtidig vil eleven få støtte til rekkefølgen på bokstavene i ordene.

Skriv inn ordet: (skriftforming)

Elevene skriver ordene med stavskrift. Vær nøye med å følge hjelpelinjene, slik at høyden på bokstavene blir riktig i forhold til hverandre.

Mål:

Eleven skal få øving i å skrive ordet riktig, og å øve skriftformingen av ordet.

Hvilket ord mangler?

Elevene skal lese setningene, og finne ut hvilket ord (av ordene med konsonantforbindelsen) som mangler i setningene. De skriver inn de riktige ordene på riktig plass.

Mål:

Eleven skal lese og finne ut hvilket ord som mangler i setningen.

3. og 4. side i programmet med konsonantforbindelsen

Oppgavene på side 3 og 4 er beregnet til litt eldre elever. Disse kan være fornuftige å bruke på 4 – 5 trinn, men vil nok også kunne brukes i slutten av 3. trinn, i alle fall på de elevene som har kommet lengst i lese- og skriveutviklingen.

En del av disse oppgavene krever:

- At elevene har automatisert leseferdighetene.
- At elevene har kommet et stykke på vei i utviklingen av evnen til å skrive egne setninger.
- At elevene kan samarbeide, både i å forklare hverandre, og å spørre hverandre om noe, og kunne skrive dette ned på sitt eget ark.

Prøv ut oppgavene, og observer hvordan de fungerer på ulike elever og ulike nivå av elever.

Finner du flere kkv-ord?

Elevene skal lete etter flere ord som begynner med den samme konsonantforbindelsen. De prøver å finne flere «ordentlige» (med mening).

Noen konsonantforbindelser vil ikke ha så veldig mange forskjellige ord. Da kan det være et alternativ å variere med å:

- Finne ord med bøyninger til ordet som er skrevet ned.
- Lage ord (non-ord) med konsonantforbindelsen som ikke betyr noe. Dette kan være en fin språklek for å bli mer bevisst på språklyden/konsonantforbindelsen, og en artig konkurranse om å lage flest nye ord.
- Finne ord konsonantforbindelsen inne i ord.

Mål:

Eleven skal bli bevisst på språklydene i konsonantforbindelsen, og lete etter og finne, ord i det norske språket på denne.

Forklar ordet for en klassevenn:

Elevene skal forklare hva ordene betyr til en læringsvenn, i gruppe eller i samlet klasse. Det vil være nyttig for mange elever (ikke bare fremmedspråklige) å snakke om og forklare hva ordene betyr, for å utvide begreps- og ordforrådet.

Mål:

Eleven skal lære hva ordene betyr, og å bruke egne ord for å forklare til andre hva ordene betyr.

Skriv din egen setning til hvert kkv-ord:

Elevene skal bruke ordene til å lage en egen setning som gir mening, med ordene. Dette krever at de vet (eller i løpet av økten har lært) hva ordene betyr. Elevene skriver ned setningene de lager. Det er fint om elevene klarer å finne sine egne setninger, men det kan være fornuftig for noen at de får hjelp (av lærer eller medelever) til å finne setninger som de kan skrive.

Mål:

Eleven skal bruke ordene for å lage egne setninger til ordene. De må da prøve å sette ordet inn i en fornuftig sammenheng, og det vil også vise om de faktisk forstår ordene og sammenhengene de kan brukes i.

Klipp ut kkv-ordene og lim inn:

Elevene skal finne kkv-ordene, klippe dem ut og lime dem inn i det åpne feltet under overskriften. Her er det også gjenkjenning av kkv-ordene, og det er lagt vekt på at elevene skal kunne skille ord som er nesten like, for at de skal bli bevisst forskjellen på ordene.

Mål:

Elevene skal gjenkjenne de aktuelle ordene, klippe dem ut og lime dem inn.

Spør en klassevenn: «Hva var setningen du skrev til kkv-ordet?»

Elevene går sammen to og to, i gruppe, rundt i klassen, etc, og spør en klassevenn om hvilken setning de skrev til xxx-ordet. Eleven som spør, skriver ned på sitt ark setningene den andre sier.

Her vil elevene få sjansen til å snakke med hverandre, og høre andres forslag til bruk av xxx-ordet, og få det i andre sammenhenger enn sitt eget. Dette må selvsagt brukes i den grad det er greit i forhold til klassens disiplin og arbeidsvaner.

Mål:

Elevene får være aktive, og de får se ordet med konsonantforbindelsen brukt i en annen sammenheng enn det han/hun selv har valgt. De får da sjansen til å bli enda mer bevisst på hvordan slike ordet med konsonantforbindelser kan brukes, og hvor ofte de faktisk forekommer.

Skriv ordene i riktig rekkefølge. Husk stor bokstav og punktum.

Ordene med konsonantforbindelsen er gjemt inne i setninger, hvor ordene er stokket hulter til bulter. Elevene prøver å finne ut hvilken rekkefølge ordene skal stå i og setter dem sammen til en forståelig setning. Det ligger med fasit på denne oppgaven, slik at man kan sjekke i etterkant, om man er usikker på hva som var tenkt rekkefølge. Elevene skriver så ned setningen på streken under ordene.

Mål:

Elevene skal bruke ordene for å sette dem sammen til en forståelig setning, og å gjenkjenne kkv-ordene i en fornuftig sammenheng. De skal skrive ned setningene.

Kan du kkv-ordene nå? La en klassevenn teste deg.

Elevene kan gå sammen 2 og 2, eller flere, og teste hverandre om de har lært ordene de har jobbet med i denne modulen, både rettskriving og innhold.

Mål:

Elevene skal oppsummere det de har lært, ved å bruke hverandre.